

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI-EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Tizedik évfolyam.

IV. füzet.

Ápril 1871.

Erdély kincstári erdőségei.

(Folytatása a III. füzet hasonló című cikkének).

A terület beosztása.

Erdélyben a kincstári erdők kezelési szempontból 7 erdőhivatalra voltak beosztva, melyek nevei: Vajdahunyad, Szászváros, Szászsebes, Zalathna, Topánfalva, Fogaras és Deés. E beosztás czélszerűnek nem nevezhető, mert hivatalok fölös számmal voltak, és azokon belől a pagonyok is nem mindenütt hegygerinczek, mint a gazdaságra nézve legezészerűbb határok által valának elkülönítve.

Első gondom volt tehát a területet úgy beosztani, hogy az erdőhivatalok és pagonyok száma ne legyen nagyobb, mint a hogy ezt az okszerű gazdaság lehetősége föltétlenül követeli; miért is ott, a hol ez az erdők fekvésénél fogva lehetséges volt, két-két erdőhivatalt egygyé vontam össze, s a pagonyok számát is kisebbre szoritottam.

Igy lett például a szászvárosi és szászsebesi erdőhivatalokból a szászsebesi, a zalathnai és topánfalvaiból a topánfalvai, miglen a deési a kolozsváriba olvadt.

E beosztás részletezését illetőleg a föntebbi birtoktáblázatra bátorodom hivatkozni, melyben az erdőhivatalok és pagonyok térsége egyenként van kimutatva, és a melyből kitünik, hogy a hol eddig 311.910 hold 7 erdőhivatalra volt fölosztva, ott most 521.490 holdra nézve szintén csak 7 erdőhivatal ajánlatik, melyek közül:

a vajdahunyadi	45.900
a szászsebesi	91.000
a topánfalvai	117.189
a görgényi	79.565
a kolozsvári	57.446
a borgói	91.000 és
a fogarasi	39.398 holdat

foglal magában.

Az erdőhivatalok helyi fekvése, azoknak határai és pagonyokra való felosztása a mellékelt térképen van kimutatva.

A közös igazgatóság szakok szerinti fölosztása.

Nagyméltóságodnak a viszonyok beható tanulmányozása alkalmával legelőször is szemébe tűnt az aránytalanul csekély jövedelem, melyet az ugynevezett bányai igazgatóságok alá helyezett roppant erdők, csekélyebb terjedelmű mezőgazdasági földek és részben igen szép jövőre hivatott fém-, só- és vasbányák, kohók és iparművek szolgáltattak.

És ha nem is lehet kétségbe vonni, hogy a fának értéke csak az újabb időben növekedett figyelmet érdemlő mértékben, hogy minden ipar és az egész kereskedelem hosszú időn át pangott, és hogy számos egyéb mostoha körülmény is működött közre annak megakadályozására, miszerint az államjavak bő forrásai megnyithatók és a tőkeértékhez helyes arányban kiaknázhatóak legyenek; úgy abból, hogy az új korszakban is nevezetesen a bányakerületek mutattak legcsekélyebb haladást, sőt hogy azok némelyeiben a legújabb idő hanyatlást tüntetett ki; szükségszerűleg kelle következtetni, hogy az ország összes gazdaságát nyűgben tartott általános viszonyokon kívül e kerületekben még különleges okoknak is kell működniök, melyek eléggé erősek a közállapotok rendkívüli javulásának különben mindenütt fel-tűnően észlelhető eredményeit majdnem teljesen ellensúlyozni.

Ez okokat felkutatni annál fontosabbnak tűnt föl, miután a bányagazgatóságok területe a magyar pénzügyministerium vezetése alatti egész állambirtoknak több mint felét képezi; kerekszámokban 1,500.000 hold erdőt és 97.000 hold mezőgazdasági birtokot foglal magában.

Ezeknek pedig és az e területen létező számos arany-, ezüst-, réz-, ólom- és dárdánybányák, zuzdák és kohók, valamint a majdnem kiaknázhatlan só-, kőszén- és vastelepeknek okszerű művelése- és kezelésével az államjövendelmek tetemes emelése mellett egész országrészeket lehet virágzókká, szegénységben és tudatlanságban trespedő milliónyi népet iparossá, vagyonossá és műveltté tenni.

És hogy annak, miszerint e kerületek valóban tömérdek kincsei mindeddig kiaknázatlan maradtak, leglényegeseb oka a kezelés rég időkből átszármazott hiányos és egy oldalú szervezetében rejlik, a következőkből tűnik ki.

A igazgatók ugyanis, kiknek feladata a reájuk bizott birtok czéljait előmozdítani s azt lehető legjövendelmzőbbé tenni, e hivatásuknak megfelelni nem képesek; mert nemcsak a kerületekben létező bányák, kohók, só- és vastelepek, de azontul átlagosan véve egyenként még közel félmillió holdnyi erdő és mezőgazdasági tér kezelésével vannak megbizva.

De az erdő- és a mezőgazdaság a vagyonkezelésnek a bányaiipartól oly lényegesen eltérő ágát képezi, hogy a mai nap igényeihez mért teljes sikert azok mindenikének csak oly férfiak biztosíthatnak, kik külön e célra neveltetvén, a szükséges tudományokat az iskolában, a nélkülözhetlen tapasztalást a szolgálati élet mezején szerezték meg. Kétségtelen az, hogy az erdészeti és a bányászat külön-külön hivatás életföladatát képezi és hogy e két szak mindenike annyira előre haladott már, miszerint mind a kettőben kitünő képzettségre szert tenni csak a legkivételesebben kiváló emberek képesek.

Miután tehát az igazgató, ki eddig rendesen szakképzett bányász volt, az erdő- és mezőgazdaságban sem alapos elméleti képzettséggel, sem gyakorlati jártassággal nem birt; és miután az által, hogy a gazdaság és ipar oly sokféle, egyenként is nagy terjedelmű ágainak kezelését kelle vezetnie, annyira el volt foglalva és iróasztalához kötve, hogy az ügymenetre a viszonyok közvetlen ismerete alapján nem folyhatott be: szükség volt őt minden szakra nézve külön tanácsossal s ezek mindenikét ismét külön fogalmazói személyzettel ellátni.

E rendszer azonban, melynélfogva az igazgató az összes viszonyokat legnagyobbbrészt csak az ügyiratok gyakran nem eléggé élethű tárgyalásaiból ismeré: a kezelést nemcsak igen költségessé, de fölötte nehézkesé, és a mi legsajnosabb, az egész birtokra nézve meddővé, annak igen lényeges értéke egyik főágára, az erdőgazdaságra nézve pedig ténylegesen károossá alakítá; mert az igazgató a hivataloskodásnak e rendszer mellett szükségszerűen hosszadalmas módjánál fogva és a folyvást szaporodó írásbeli teendők sokasága mellett azon szak ügyeit sem mozdíthatá sikerrel elé, sőt nem is kísérheté beható figyelemmel, a melyben az rendesen kitünő műveltséggel birt; és mert azon előszeretetből, melylyel az igazgatók az általuk teljesen átértett szak iránt viseltettek, természetes vágyuk keletkezett e szak eredményeit a nem eléggé méltányolt, mert előttük ismeretlenebb többi ágak rovására is fényeseknek tüntetni fel, vagy azok veszteségét ily módon eltakarni.

Erdélyben például az igazgatás megjelölt rendszere mellett erdőművelésre mi sem fordított; mert ez készpénz-kiadásokat igényelt és a kezelési költségeket szaporította volna, az eredmény pedig csak távolabb jövőben következett volna be s így a bányászatnak a fát jelenleg valamivel drágábban kellett volna fizetnie, mint a hogy ez kívánatosnak látszott az ezen ágnál néha előfordult veszteségek leplezésére.

A bányaművekhez legközelebb fekvő erdők, honnét a fa legolcsóbban volt kiállítható, túlvágattak; miglen távolibb részeken a fa elkorhadott és roppant területek növekvés nélkül, tehát parlagon heverték. Beruházások éppen nem eszközöltettek; miután ezek szintén a jelenkor faárait terhelték és csak a jövőben gyümölcsöztek volna. Mindezeknél fogva pedig Erdélyben oda fejlődtek a viszonyok, hogy a kincstár tömérdek erdőségek és rendkívül nagy faarak mellett, de közlekedési eszközök és más e célra szükséges intézmények teljes hiányában a piacra állítani majdnem semmit sem képes, és hogy ezek miatt azon félmillió holdnyi tér, mely a maga idejében okszerűen eszközölt beruházások mellett a kihasznált részben diszes fiatal erdőt mutatathatna fel, egészben véve pedig évenként legalább másfél millió forint tiszta jövedelmet szolgáltatathatna: kihasznált vágásokból és túlért állabokból állván, csekély adó mellett és a személyzet igen szerény fizetése daczára évenként 36,000 ft tiszta veszteséget okoz.

Bizonyosnak látszik, hogy az egész birtokra nézve az eddigi eredménytelenség fönnmaradna és hogy a bányai par a fönntebiekhez hasonló nagyságu hátrányoknak tétetnék ki, ha a kezelés összes ágainak igazgatása ezentul nem bányászra, hanem erdő- vagy mezőgazdára ruháztatnék.

Mindezeknél fogva Ő Felsége jóváhagyásával mindazon kerületekben, hol bányászat és erdőszet egyaránt nagy terjedelemmel, életképességgel és így fontossággal is bír: az eddigi gremiális szerkezetü bányai igazgatóságok helyett olcsóbb és megfelelőbb igazgatóságok szerveztettek, s ezek mindenikének élére az illető szakban alaposan művelt s így öntudatosan intézkedni képes igazgató állíttatott; a ki nem lévén reá nézve idegen teendőkkel is elhalmozva, képes az ügyek állásáról a hely színén minél gyakrabban meggyőződni; így pedig üdvösebb tevékenységet kifejtteni s erre azon hatalommal, mely a nemcsak rang-

de tudomány- és tapasztalásban is előjárók személyes érintkezéséből ered, alárendeltjeit is buzdítani.

Olcsóbbak lettek ez igazgatóságok nemcsak az által, hogy a birtokkezelés főágai különválasztván, az igazgatók közvetlen segédszemélyzete csekélyebb számra szállítottatott le, hanem egészben véve nevezetesen még azért; mert néhány kerületben épen a szakok megosztásánál fogva lehetett a kevésbé és csak egy főirányban elfoglalt igazgatók hatáskörét szomszéd igazgatóságok hasonlógu birtoktárgyaira is kiterjeszteni s így némely esetben most különálló egész igazgatóságok költségeit az ügyek minden hátránya nélkül megtakarítani.

A fentebbi czélok elérhetése végett minden eddigi bányakerületben a bányaipar összes ágaira nézve, szükséges segédszemélyzettel ellátott felelős bányaignazgató, az erdő- és mezőgazdasági ügyekre nézve épen olyan, de az utóbb nevezett két birtokágot illetőleg közös jószágigazgató állítottatott; közös nemcsak az erdő- és mezőgazdaság természetes rokonságánál fogva, hanem azért is, mert a szóban forgó kerületek különben is bérbeadott mezőgazdasági birtoka aránylag csekély terjedelemmel bir, a földművelés illető kincstári területének alig 6°/_o-ját képezi és legnagyobbbrészt ugyis az erdészeti személyzet által kezeltetik.

Mindezek alapján a selmeczi főbányagrófi hivatal egy Selmecezen maradó bányaignazgatóságra és egy Beszterczebányán székelő jószágigazgatóságra osztatott föl, mely utóbbihoz az egyuttal beszűntetett hradeki jószágigazgatóság kerülete is csatoltatott.

A nagybányai bányaignazgatóság is egy bányá- és egy jószágigazgatóságra osztatott, mindkét igazgató székhelyeül Nagybánya tüzetvén ki.

A diósgyőri bányaignazgatóság szintén egy bányá- és egy jószágigazgatóságra osztatván, ez alkalommal a soóvári igazgatóság beszűntetett, és az ottani bányáügyek Diósgyőrhöz, az erdő- és mezőgazdasági ügyek pedig az új jószágigazgatósághoz, melynek székhelye Soóvár leend, osztattak be.

Végül a kolozsvári bányai igazgatóság Gyulafehérvárra tétett át, a föntelősorolt erdő- és mezőgazdasági birtokra kiterjedő jószágigazgatóság székhelye pedig Kolozsvár maradt.

Hogy ez intézkedés czélszerű, annak igazolása egész megnyugvással a közel jövőre bizható; de hogy e mellett e megnevezett kerületek igazgatása tetemesen olcsóbb is lett, azt a következő számok mutatják.

A kolozsvári közös igazgatóság került	50.028	frtba
a gyulafehérvári bányai igazgatóság kerülend	19.785	frtba
a kolozsvári jószágigazgatóság pedig	19.905	frtba
Összesen	39.690	frtba
tehát az eddiginél kevesebbe	10.338	frttal
A selmezi közös főbányagrófi hivatal került	50.282	frtba
a hradeki jószágigazgatóság került	6.575	„
Összesen	56.857	frtba.

Ezután kerülend a selmeczi főbányagrófi hivatal 25.755

a besztercebányai jószágigazgatóság 17.750 „

Összesen	43.505	frtba,
tehát kevesebbe mint eddig	13.352	frttal.
A diósgyőri közös igazgatóság költsége volt	22.715	frt
a soóvári igazgatóságé	4.675	frt
Összesen	27.390	frt.

A diósgyőri bányai igazgatóság fog
kerülni 12.965

a soóvári jószágigazgatóság 8.555

Összesen	21.520	frtba,
tehát kevesebbe	5.870	frttal.
A nagybányai közös igazgatóság került	44.092	frtba
a n.bányai bányai igazgatóság kerülend	20.095	frtba
a n.bányai jószágigazgatóság kerülend	8.555	„
Összesen	28.650	frtba,
tehát az eddiginél kevesebbe	15.442	frttal.

Az évi megtakarítás, mely a közös bányaigazgatóságoknak beszüntetése és külön szakigazgatóságok fölállítása által elértett, a föntebbiek szerint tehát 45.002 frtot tesz.

Az alárendelt hivatalok eddigi szervezése.

Az igazgatóságnak alárendelt hivatalok szervezése a következő volt:

A deési erdőhivatal tiszti személyzete összesen egy kezelő főerdészből, a fogarasi erdőhivatalé pedig egy kezelő főerdészből és egy számvívőből állott, miglen a többiek személyzetét egy erdőmester és egy számvívő pénztárnok képezé, kiknek ellenőre ismét az erdőmester volt.

A vajdahunyadi erdőhivatal 5, a szászvárosi 3, a szászsebesi 2, a topánfalvai 5 és a zalathnai 3 pagonyra volt fölosztva, melyek mindenikének élén egy erdész állott; az erdőtiszti személyzet összes száma tehát 31 vala.

Altiszt volt:

a vajdahunyadi erdőhivatalban	66
a szászvárosi „	26
a szászsebesi „	27
a zalathnai „	52
a topánfalvai „	55
a fogarasi „	24
és a deési „	22
Összesen	<u>272</u>

Került pedig:

a tiszti személyzet	42.154 frt 07 krba
az altiszti „	44.557 frt 24 krba
Összesen	<u>86.711 frt 31 krba</u> évenként.

E költségek mellett az egyesek fizetése olyan, hogy tehetséges ember nem igen érezhetett vágyat az erdészeti pályára

lépni, a ki pedig már egyszer rajta van, nyomorral küzd és ha családos ember, éjjel nappal aggódva kell gondolkoznia gyermekei sorsa fölött, kiket neveltetni nem képes, s a kiknek ha meghal, gyakran annyit sem hagyhat, a miből eltemetni lehessen.

Az erdészek évi fizetése ugyanis 525—630, az erdőmestereké 840—945, a főerdészeké 735 forint.

Az altisztek évi bére 21-féle; van ugyanis

1	16	fit	80	kr	évi	bérrel
1	30	„	94	„	„	„
2	48	„	30	„	„	„
14	54	„	60	„	„	„
1	63	„	70	„	„	„
3	81	„	90	„	„	„
5	100	„	10	„	„	„
27	118	„	30	„	„	„
30	118	„	60	„	„	„
3	126	„	—	„	„	„
2	127	„	—	„	„	„
59	127	„	40	„	„	„
1	144	„	—	„	„	„
52	145	„	60	„	„	„
20	146	„	—	„	„	„
4	151	„	—	„	„	„
8	151	„	20	„	„	„
1	174	„	72	„	„	„
25	210	„	—	„	„	„
2	300	„	—	„	„	„
11	315	„	—	„	„	„

Ez osztályozásban rendszert találni nem tudtam; ugylát-szik, hogy minden egyes erdővéddel alkalmazása előtt külön-külön alkura léptek.

Annyi azonban kitűnik, miszerint 272 erdővéd közül csak 38-nak van 210—315, 13-nak 151—175 és 221-nek 16—146 forintja; a legnagyobb számnak tehát annyia sem, a minél többet ez idő szerint a legsilányabb napszámos is könnyű szerrel kereshet. És ez emberekre volt bizva sok millió értékét képviselő kincs megőrzése; sőt ezek képezék az erdélyi erdőgazdaság alaposzlopaít; a mint ezt kimutatni később leend szerencsém.

Hogy az egyesek járandóságai az erdőkezelés és védelem holdankénti költségeinek tulságos szaporítása nélkül is megfelelőbbek legyenek, a tisztviselők és altisztek csak oly száma állapított meg, melynél fogva rendszeres kezelés az egyesek megerőltetett szorgalma mellett fönnakadás nélkül folytatható. Egy erdőhivatal tehát, mely eddig átlagosan 44.558 holdra terjedett, az elfogadott beosztás mellett 74.500 holdat foglal magában.

Az erdőhivatal személyzetét pedig képezendik: egy erdőmester, egy számvivő és pénztárnok, még egy pénztári ellenőr. Azon erdőhivataloknál, melyekben a külső és belső szolgálat a terület nagysága, belterjes használat, vagy az erdőrészek elszórtsága miatt egy ember által teljesen el nem látható: az erdőmester mellé még egy főerdész állítottott, a ki az előbbi teendőiben annak utasításai szellemében osztozni tartozik; azokra nézve személyesen és egyedül lévén felelős, melyeket nem az erdőmester utasítási szerint vagy éppen azok ellenére követett el. Magában értetvén, hogy a főerdész kötelessége oly esetekben, a hol nézete szerint az erdőmester utasítása a kincstár hátrányára van, erre az erdőmestert figyelmeztetni és ha a szóban forgó ügy eléggé fontos, kételyeit az igazgatósággal rögtön közölni.

Főerdész tehát oly területekre nézve szerveztetett, melyeket illetőleg egy erdőmester kevés, két erdőhivatal ellenben

sok és különben sem lenne czélszerű; mert az egész területre vonatkozó számviteli és pénztári munkát egy pénztárnok és egy ellenőr is elvégezheti, miglen az erdészek működése összevágó kell hogy legyen, például usztatás alkalmával az egyes pagonyokban felosztott vizfogók használatára, az usztatás megindítására, lassubb vagy gyorsabb folytatására, az összes munkakerőnek szükség szerint gyakrabban változó nagyságu csoportokban való felosztására nézve. Mind oly körülmények, melyek a vezetés egy kézbe fektetését ajánlják; mihez néhol az is járul, hogy az egész terület fája egy rakhelyre jön, egy fűrészben dolgoztatik fel és ugyanott eszközöltetik az egész fa értékesítése is. Ez utóbbi esetben pedig a felügyeletet és intézkedést az egész faipar és kereskedelemre nézve vagy az erdőmesterek egyikére kellene bizni, mi által ez tulterheltetnék, miglen a másik aránylag kevésbé lenne elfoglalva, vagy egy rakhelyen és egy fűrész iránt két egymással összeköttetésben nem álló, egymástól független tisztviselőnek egyszerre kellene intézkedhetnie, a mi még kevésbé ajánlható.

Ez erdőhivatalok sorába tartoznak a szászsebesi, a topánfalvai, a görgényi és a fogarasi.

A kezelés és védelem többi személyzete minden pagonyra nézve egy erdészből, és megfelelő számu erdőőrökből, és az erdőhivatalok mindenikére nézve még néhány gyakornokból áll. Ezekre azért van szükség, hogy az erdőhivatalnak a számadások összeállítása és az erdészeknek a legnagyobb munkaidejében, például az usztatás és erdőművelés alkalmával, továbbá a vágások fakészletének becslése és a vágástér fölmérése mellett segítségükre legyenek; végül távollevő vagy beteg erdészek megfelelő helyettesíthetése végett és azért, miszerint azok a kezelés minden ágaiban alkalmaztatván, jeles erdészekké képeztessenek.

A kolozsvári igazgatóság összes erdőszemélyzetének szervezése az egyeseknek adott illetményekkel együtt a következő táblázatban van összeállítva.

Sorszám	A hivatal megnevezése	Rangfokozat	J á r a n d ó				
			kész- pénz- fizetés frt	tüzifa		kaszáló	
				öl	pénz- érték 5 frttal frt	kat. hold	pénz- érték 5 frttal frt
A kolozsvári jóságigazgatóság tisztii állománya.							
1	Igazgató	VI.	2500	25	125	.	.
2	Gazdászati titkár	VIII.	1400	20	100	.	.
3	Erdészeti „	VIII.	1200	20	100	.	.
4	„ fogalmazó	IX.	900	15	75	.	.
5	1-ső számtiszt	IX.	1000	15	75	.	.
6	2-ik „	IX.	900	15	75	.	.
7	3-ik „	X.	800	12	60	.	.
8	1-ső irodatiszt	X.	800	12	60	.	.
9	2-ik „	XI.	700	10	50	.	.
10	Erdőrendező és építészeti mérnök .	VIII.	1400	20	100	.	.
11	Öt erdőgyakornok à 360 frt . . .	XII.	1800
Igazgatósági és erdőhivatali pénztár.							
12	Pénztárnok	IX.	1000	15	75	.	.
13	Pénztári ellenőr	X.	800	12	60	.	.
	Összeg		15200	191	955	.	.

s á g o k					Összesen	Megjegyzés.
irodai	szolga	utazási	lő- és kocsis- tartás	á t a l á n y f o r i n t		
150	300	1000	800	4875		
.	.	.	.	1500		
.	.	.	.	1300		
.	.	.	.	975		
.	.	.	.	1075		
.	.	.	.	975		
.	.	.	.	860		
.	.	.	.	860		
.	.	.	.	750		
.	.	900	600	3000		
.	.	.	.	1800		
.	.	.	.			
.	.	.	.	1075		
.	.	.	.	860		
150	300	1900	1400	19905		

Sorszám	A hivatal megnevezése	Rangfokozat	J á r a n d ó					
			kész- pénz- fizetés frt	tüzifa		kaszáló		
				öl	pénz- érték 5 firttal frt	kat. hold	pénz- érték 5 firttal frt	
A kolozsvári igazg. erdőhivatalainak tiszti állománya.								
	Három erdőmester 1400 frt fizetéssel	VIII.	4200	
	Négy " " 1200 frt " "	VIII.	4800	
	Hét erdőmesternek egyenként 20 öl tüzifa	.	.	140	700	.	.	
	Hét erdőmesternek egyenként 100 frt irodaátalány	
	Hét erdőmesternek egyenként 200 frt hivatalszolga-átalány	
	Hét erdőmesternek egyenként 15 hold kaszáló	105	525	
	Az erdőmesterek ló- tartási és utazási átalányai az állomásokhoz kötve	Vajda-Hunyad Szász-Sebes Topánfalva Görgény Kolozsvár Borgó Fogaras	
		
		
		
		
	Két főerdész 1000 frt fizetéssel	IX.	2000	
	" " 900 " "	IX.	1800	
	Négy főerdésznek egyenként 12 öl tüzifa	.	.	60	300	.	.	
	Négy főerdésznek egyenként 15 hold kaszáló	48	240	
	A főerdészek lótar- tási és utazási áta- lányai az állomásokhoz kötve	Szász-Sebes Topánfalva Görgény Fogaras	
		
		
		
	Három pénztárnok és számvevő 800 frt fizetéssel	X.	2400	
	Négy pénztárnok és számvevő 700 frt fizetéssel	X.	2800	
	Hét pénztárnok és számvevőnek egyenként 12 öl tüzifa	.	.	84	420	.	.	
	Hét pénztárnok és számvevőnek egyenként 10 hold kaszáló	70	350	
	Áttét	.	18000	284	1420	223	1115	

s á g o k				Összesen	Megjegyzés.
irodai	szolga	utazási	lő- és kocsis-tartás		
á t a l á n y					
f o r i n t				forint	
.	.	.	.	4200	
.	.	.	.	4800	
.	.	.	.	700	
700	.	.	.	700	
.	1400	.	.	1400	
.	.	.	.	525	
.	.	350	600	950	
.	.	400	600	1000	
.	.	400	600	1000	
.	.	350	600	950	
.	.	350	300	950	
.	.	350	600	950	
.	.	350	600	950	
.	.	.	.	2000	
.	.	.	.	1800	
.	.	.	.	300	
.	.	.	.	240	
.	.	300	600	900	
.	.	300	600	900	
.	.	250	600	850	
.	.	250	600	850	
.	.	.	.	2400	} A kolozsvári erdőhivatalnál csak számvivő.
.	.	.	.	2800	
.	.	.	.	420	
.	.	.	.	350	
700	1400	3650	6600	32885	

Sorszám	A hivatal megnevezése	Rangfokozat	J á r a n d ó				
			kész- pénz- fizetés frt	tüzifa		kaszáló	
				öl	pénz- érték 5 frttal frt	kat. hold	pénz- érték 5 frttal frt
	Átvitel	18000	284	1420	223	1115
	Három pénztári ellenőr 600 frt fizetéssel	XI.	1800
	Három pénzt. ellenőr 500 frt fizetéssel Hat pénztári ellenőrnek egyenként 10 öl tüzifa	"	1500
	Hat pénztári ellenőrnek egyenként 8 hold kaszáló	60	300	.	.
	Két raktártiszt 800 frt fizetéssel	X.	1600	.	.	48	240
	Egy " 700 " " " " " " "	"	700
	Három raktártisztnek egyenként 12 öl tüzifa	36	180	.	.
	Három raktártisztnek egyenként 10 hold kaszáló	30	150
	Három raktártisztnek egyenként 20 frt irodaátalány
	Tizenegy erdész 800 frt fizetéssel	X.	8800
	" " 700 " " " " " " " "	"	7700
	" " 600 " " " " " " " "	"	6600
	Harminczhárom erdésznek egyen- ként 12 öl tüzifa	396	1980	.	.
	Harminczhárom erdésznek egyen- ként 10 hold kaszáló	330	1650
	Harminczhárom erdésznek egyen- ként 10 frt irodaátalány
	Az erdészek ló tartási és utazási áta- lányai, az állomásokhoz kötve még pedig :
	350 frt ló tartás és 200 frt utazási átalánnyal.
	Kudzsir, Gothu, Bisztra, Szkerisora, } Lapusnya, Rekető, Hídegzamos }
	350 frt ló tartás és 150 frt utazási átalánnyal.
	Dobra, Déva, Runk, Gyalár, Petro- zsény, Gredistye, Sebeshely, Sugák, Valiamare, Albak, Vidra, Abrud- falva, Vulkoj, Petrozsány, Krakkó, Offenbánya, Mocsár, Isztricsa, Nyá- rádtó, Dobrest, Monor, Gyaluneg- ru, Borgózsosvény, Persány, Mar- ginén, Porumbák.)
	Áttét	46700	776	3880	631	3155

s á g o k					Összesen	Megjegyzés.
irodai	szolga	utazási	lő- és kocsis- tartási	forint		
á t a l á n y						
f o r i n t						
700	1400	3650	6600	32885		
.	.	.	.	1800		
.	.	.	.	1500		
.	.	.	.	300		
.	.	.	.	240		
.	.	.	.	1600		
.	.	.	.	700		
.	.	.	.	180		
.	.	.	.	150		
60	.	.	.	60		
.	.	.	.	8800		
.	.	.	.	7700		
.	.	.	.	6600		
.	.	.	.	1980		
.	.	.	.	1650		
330	.	.	.	330		
.	.	1400	2450	3850		
.	.	3900	9100	13000		
1090	1400	8950	18150	83325		

Sorszám	A hivatal megnevezése	Rangfokozat	J á r a n d ó				
			kész- pénz- fizetés	tüzifa		kaszáló	
				öl	pénz- érték 5 frttal	kat. hold	pénz- érték 5 frttal
	Átvétel	46700	776	3880	631	3155
	Öt erdőgyakornok 550 frt fizetéssel	XII.	2750
	Tíz „ „ 450 „ „	XII.	4500
	Tíz „ „ 360 „ „	XII.	3600
	Az erdőkezelési költségek összege		57550	776	3880	631	3155
	A kolozsvári jószágigazgatóság altiszti személyzete.						
	10 erdővéd 400 frt évi bérral	4000
	48 „ 300 „ „ „	14400
	82 „ 250 „ „ „	20500
	130 „ 200 „ „ „	26000
	270 erdővédnek egyenként 6 öl tűzifa „ „ „ 2 hold ka- száló	1620	8100	.	.
	102 erdővédnek egyenként 80 frt lótartási átalány	540	2700
	Az erdővéd-költségek összege		64900	1620	8100	540	2700
	Összevonás.						
	A jószágigazgatósági költségek ösz- szege	15200	191	955	.	.
	Az erdőkezelési költségek összege	57550	770	3880	631	3155
	Az erdővéd „ „	64900	1620	8100	540	2700
	Főösszeg		137650	2587	12935	1171	5855

s á g o k				
irodai	szolga	utazási	lő- és kocsis- tartási	Összesen
á t t a l á n y				
f o r r i n t				forint
1090	1400	8950	18150	83325
.	.	.	.	2750
.	.	.	.	4500
.	.	.	.	3600
1090	1400	8950	18150	94175
.	.	.	.	4000
.	.	.	.	14400
.	.	.	.	20500
.	.	.	.	26000
.	.	.	.	8100
.	.	.	.	2700
.	.	.	8160	8160
.	.	.	8160	83860
.	.	.	.	
150	300	1900	1400	19905
1090	1400	8950	18150	94175
.	.	.	8160	83860
1240	1700	10850	27710	197940

Megjegyzés.

A fent kimutatott illetményeken kívül a tisztviselőket :

1. Lakás, vagy annak hiányában szálláspénzül évi fizetésük 15°/_o-ja illeti.

2. A tűzifa 6' széles, 6' magas és 3' mély ölekben, még pedig kemény hasábfában szolgáltatik ki. Ezen és a föntebbi tervezetben kimutatott földilletmény a nyugdíjba nem számítható be.

3. A földilletmény ott a hol az természetben ki nem szolgáltatható, holdanként 5 frtjával fog megváltatni.

4. A lótartási átalány csak azon esetre szolgáltatik ki, még pedig az erdőmesternek és ellenőrző főerdésznek, ha két, az erdésznek pedig ha egy lovat valósággal tart. Ujjonnan kinevezett, vagy lovaikat szerencsétlenség által vesztett tisztviselőknek lóbeszerzésre negyedévi határidő engedtetik, melynek e részt eredménytelen eltelte után a lótartási átalány beszünttetetik.

5. Az irodai átalányból, mely a hivatalok számára azok főnökeinek, különben az egyes tiszteknek szolgáltatik ki, az összes iróanyagok és eszközök, a könyvkötői munkák, továbbá a világítás, a hivatalhelyiségek tisztántartása és egyéb kisebb irodai szükségletek költségei fedezendőek.

6. A hivatalszolgára való átalány a hivatal főnökének szolgáltatik ki, s ez abból saját választása szerint fogadhat hivatalszolgát, a ki nem tekintetik állandó és nyugbérre jogosult kinstári szolgának, s a kit a hivatalfőnök, ha meg nem felel, mással cserélhet föl.

7. Az erdőmesterek, pénztárnokok, raktártisztek, erdészek és erdővédek különálló összetes tiszti testületet képeznek, fizetésök nincs az állomáshoz kötve, úgy hogy ugyanazon állomáson rangsorozatuk szerint a magasabb osztályba lépnek elő, mely előléptetésnél azonban minden üresedésbe jött negyedik állomás, a rangsorozat tekintetbevétele nélkül, a legképesebb és legérdemesebb egyénnel töltetik be.

8. Minden erdő- és pénztártiszt, az erdőgyakornokok kivételével, köteles a szabályszerű tiszti óvadékot fizetésének $\frac{2}{3}$ -ával készpénzben letenni.

A fentebbi táblázatban foglalt tisztviselők az egyes hivatalokhoz következőkép osztatnak be :

A vajdahunyadi erdőhivatalhoz :

1 erdőmester,	5 erdész,
1 számvivő és pénztárnok,	3 erdőgyakornok,
1 pénztári ellenőr,	54 erdővéd.

A szász-sebesi erdőhivatalhoz :

1 erdőmester,	1 raktártiszt,
1 főerdész,	6 erdész,
1 számvivő és pénztárnok,	4 erdőgyakornok,
1 pénztári ellenőr,	52 erdővéd.

A topánfalvi erdőhivatalhoz :

1 erdőmester,	1 raktártiszt,
1 főerdész,	9 erdész,
1 számvivő és pénztárnok,	5 erdőgyakornok,
1 pénztári ellenőr,	78 erdővéd.

A görgényi erdőhivatalhoz :

1 erdőmester,	4 erdész,
1 főerdész,	4 erdőgyakornok,
1 számvivő és pénztárnok,	24 erdővéd.
1 pénztári ellenőr,	

A kolozsvári erdőhivatalhoz :

1 erdőmester,	3 erdész,
1 számvivő,	3 erdőgyakornok,
1 raktártiszt,	20 erdővéd.

A borgói erdőhivatalhoz :

1 erdőmester,	3 erdész,
1 számvivő és pénztárnok,	3 erdőgyakornok,
1 pénztári ellenőr,	17 erdővéd.

A fogarasi erdőhivatalhoz :

1 erdőmester,	3 erdész,
1 főerdész,	3 erdőgyakornok,
1 számvivő és pénztárnok,	25 erdővéd.
1 pénztári ellenőr,	

Az igazgatósági személyzet számára ajánlott évi összes illetmények 19.905 frtot és holdanként 3.8 krt tesznek.

Az erdőhivatalok egyes tisztjeinek fizetésül annyit bátorítottam ajánlani, a mennyiből azok csekély igények mellett szerényen, de mégis a társadalomban elfoglalt állásuk és műveltségi fokozatjukhoz mérve megélni képesek. Nézetem szerint ugyanis csak oly tisztviselőtől várható az, hogy hivatalának teljes buzgalommal szentelje minden erejét, a ki nem kénytelen folyvást nyomorral és pénzbeli zavarokkal küzdeni, melyek a kedélyt izgatottságban tartják és az elmetehetségeket megsibbasztják, a gyengébbeket pedig néha még a becsület utjáról is leterelik. De csak tisztességes fizetés mellett számíthatunk arra is, hogy az erdészeti szakot tehetséges ifjak választandják életpályájuknak; mert mai nap, midőn oly fiatal ember, ki az erdészszel hasonterjedelmű tanulmányokat végez, azonnal 800—1000 frtnyi ellátásban részesül: kevesen fogják magukat erdészekké képezni oly kilátás mellett, hogy ritka esetben legyenek képesek, tudományos műveltséget föltételező és fárasztó munka közt töltött élet eredményeül 500—600 frt évi fizetésnél többet elérni.

Kétségkívül a jelen fizetések mellett is fognak minden időben elegenden pályázni a kiadható állomásokért, de közülök

csak kevesen lesznek hivatva azokat úgy betölteni, a mint ez szükséges, hogy erdőgazdaságunk föladatának megfelelhessen és lehető legrövidebb idő alatt tőkeértékének megfelelő, minél nagyobb tartós jövedelmet szolgáltatasson.

Már pedig ha kifogástalan becsületességgel párosult ésszt, értelmet és szakképzettséget nem fogunk elegendő mennyiségben gazdaságunkba ruházhatni, akkor a befektetett pénz is veszendőbe megy és minden törekvésünk egy jobb jövő felé meddőnek fog bizonyulni.

Ha egyébiránt a különbség a tisztviselők eddigi és ajánlott fizetései között lényeges is, úgy ez az illető költségek összegeire nézve jelentékenynek még sem nevezhető.

Eddig ugyanis 311.910 hold erdőkezelési költségei összesen 42.154 frt 07 krra, és holdanként 13.5 krra rugtak; miglen a hasonló költségek az ajánlott szervezés alapján 521,498 holdat, illetőleg 94.175 frtot és holdanként 18.1 krt teendnek.

Tetemes a különbség az eddigi és az ajánlott erdővéd-költségek között is; de szintén csak az egyesek fizetéseire nézve, melyek a mostani mértékben csak a szabad lopás hallgatóságos eltérése mellett felelhettek meg, vagy pedig: ha az erdővédek szolgálatja csak azon ritka esetekben vétett igénybe, midőn az erdőtiszt valamely erdővéd kerületében jelen volt; azontul pedig az erdő Isten gondjaira bízott, az őr pedig más uton kereste kenyerét.

Mert, hogy akadjon egészséges, erős, bátor férfi, a ki éjjel-nappal az idő minden viszontagságai közt a hegyi erdővéd roppant fáradságos és ruhakoptatás tekintetéből költséges, sok esetben életveszélylyel járó teendőit becsülettel és odaadással végezze összesen 16, 30, 50, 60, 80 forint évi bérért; azt elhinni a legjobb akarat mellett is majdnem lehetetlen; hogy

pedig az erdővédek legnagyobb része ily bérrel volt fizetve, azt részletesen kimutatni már volt szerencsém.

Az egyesek fizetését tehát ugy kelle megjavítani, miszerint erdővédekül oly emberek legyenek nyerhetők, a kik hivatásuknak minden irányban megfelelni alkalmasak, és a kiktől, bérük nagyságára való tekintettel, követelni is lehessen, hogy kötelességeiket teljesítsék. Az erdővédek sorsán oly mértékben kelle javítani, hogy ez osztályu jelesebb emberek ily állomás elnyerését szerencsének, annak elvesztését szerencsétlenségnek tartsák, és ne mint eddig, szivességből szolgáljanak, melyet közvetve igen drágán kelle megfizetni.

Ezeknél fogva az erdővédeknek egyenként 400, 300, 250 és 200 frt évi bér adatott. Hogy e mellett a holdankénti védköltségek túl nagyok ne legyenek, az erdővédek száma a mulhatlanul szükségesre szorított és az egyes bérosztályokat illetőleg.

az elsőbe csak	10
a másodikba	48
a harmadikba	82
és a negyedikbe	130 tétetett.

Egy-egy erdővédnek kerülete ugyanis eddig átlagosan 1146 holdra terjedett, miglen az most 1930 holdat foglal magában. Természetes, hogy az erdővédek számának az erdőhivatalokra való felosztásánál nemcsak a terület nagyságára, hanem az erdők fekvésére, összefüggő vagy elszórt állapotára, az illető lakosság hajlamaira és arra volt tekintet, hogy károsítások könnyen vagy nehezebben követhetők-e el.

Az erdővédelem, mely eddig 311.910 holdra terjedett, összesen 44.557 frt 24 krba és holdanként 14.3 krba került, miglen e költség javaslatom alapján 521.498 holdra nézve összesen 83.860 frtot és holdanként 16.1 krt teend.

Összevéve az igazgatósági, erdőkezelési és védköltségeket, kitűnik, miszerint ezek évenként 521.498 hold mellett 198.098 frt 60 krt és holdanként 37.9 krt tesznek, miglen e költségek eddig 311.910 holdra nézve 106.072 frt 91 krt és holdanként 34 krt tettek, vagyis 3.9 krajczárral kevesebbet, mint a mennyit az ajánlott szervezés elfogadása igénybe vett.

Oly csekély különbség, hogy e mellett javaslatom elfogadását ismételve ajánlani annál inkább bátorkodtam, miután az erdőgazdaság eredménye Erdélyben eddig átlagosan évenként 36.000 frt veszteségben nyilvánult, miglen a tervezett összes intézkedések elfogadása esetében és azok végrehajtása után ez erdők után kerekszámossal 1,200.000 frt évi tiszta jövedelem bizton remélhető; a mint ezt számokkal bizonyítani a következő fejezetekben fogom.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői nyilatkozat az „Erdőtörvény-javaslatról“ czimű czikkre.

Az előbb megjelölt cikket e lapok III-ik füzetében közöltük, arra vonatkozó nyilatkozatunkat azonban helyszüke miatt akkor nem tehetvén meg, ígéretünkhez képest ez alkalommal és a következőkben mondjuk el :

1. A kir. városok és a holtkezü tulajdonosok erdőgazdasági terveinek végleges megállapítása felől tett indítványt igen helyesnek ismerjük és elfogadjuk, miután az ajánlott eljárásban az üzemterv okszerűbb felülvizsgálata és illetőleg alaposabb módosítása iránt biztosítékot látunk.

2. A közbirtokossági erdők ügyének s az erdészeti vizjognak az erdőtörvényjavaslatban való felvételét, valamint az